

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/7486

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.03/1309/2886

Konu : Yazılı soru önergesi

08.06.2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 24/04/2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-12535 sayılı yazı,
b) 18/05/2009 tarihli ve 1186/2545 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Adana Milletvekili Hulusi Güvel tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/7486 Esas No.lu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:

Gereği:

TBMM Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.03/1308/2885
Konu : Yazılı soru önergesi

08/06/2009

Sayın Hulusi GÜVEL
Adana Milletvekili
T.B.M.M.

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/7486 Esas No.lu yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun;

1- "Tutuklama kararının yerine getirildiği kurumlar" kenar başlıklı 111. maddesinde,

"(1) Tutuklular, iç ve dış güvenlik görevlisi bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engelleri olan, 34 üncü maddede sayılan hâller dışında oda ve koridor kapıları sürekli olarak kapalı tutulan ve yasal zorunluluklar ayırık, dışarıyla irtibat ve haberleşme olanağı bulunmayan normal güvenlik esasına dayalı tutukevlerinde veya maddî olanak bulunmadığı hâllerde diğer kapalı ceza infaz kurumlarının bu amaca ayrılmış bölümlerinde tutulurlar.

(2) Eylem ve davranışları ile 9 uncu madde kapsamına giren tutuklular, yüksek güvenliktir tutukevlerinde veya buna olanak bulunmadığı hâllerde yüksek güvenliktir kapalı ceza infaz kurumlarının tutuklulara ayrılan bölümlerinde barındırılırlar.

(3) Kadın, çocuk ve gençlik tutukevleri müstakil olarak kurulabilir. Tutuklular, tutukevlerinde veya maddî olanak bulunmadığı hâllerde kapalı ceza infaz kurumlarının tutuklulara ayrılan bölümlerinde, büyükler, kadınlar, gençler, çocuklar olmak üzere ve suç türleri de gözetilerek ayrı yerlerde barındırılırlar.";

2- "Tutukluların barındırılması" kenar başlıklı 113. maddesinde,

"(1) Tutuklular, maddî olanaklar elverdiğince suç türlerine ve taşıdıkları güvenlik riskine göre ayrı odalarda barındırılırlar. Aralarında husumet bulunanlar ile iştirak hâlinde suç işlemiş olanlar aynı odalarda barındırılmazlar ve birbirleri ile temas etmelerini engelleyecek tedbirler alınır.";

3- "Tutukluların hakları" kenar başlıklı 114. maddesinde,

"(1) Tutuklulardan çalışmaları istenebilir; ancak, buna mecbur tutulamazlar. Tutuklular istediklerinde idare, barındırıldıkları odalarda çalışmalarına izin verebilir. Odada çalışma imkânı yoksa, tutukluların iş yerlerinde çalışmalarına da izin verilebilir. Bu takdirde kendileri hakkında çalışmakta olan hükümlülere ait rejim uygulanır.

(2) Soruşturma ve kovuşturma evrelerinde tutuklular, kurumun bu husustaki genel düzenine uymak suretiyle ziyaretçi kabul edebilirler. Ancak soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkeme, soruşturmanın veya davanın selameti bakımından tutuklunun ziyaretçi kabulünü yasaklayabilir veya bu hususta kısıtlamalar koyabilir.

(3) Tutukluların yazılı haberleşmeleri ile telefonla görüşmeleri, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemesince kısıtlanabilir.

(4) Tutuklu, savunması için istediği müdafii seçmek ve görevlendirmek hakkına sahiptir. Her dereceden kurum görevlileri bu hususta tutukluya tavsiyelerde bulunamaz.

(5) Tutuklunun müdafii ile olan haberleşmesine ve kurum düzeni çerçevesinde temas ve görüşmelerine hiçbir suretle engel olunamaz ve kısıtlamalar konulamaz.

(6) Özel kanunda yer alan hükümler saklıdır.";

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

4- "Kısıtlayıcı önlemler" kenar başlıklı 115. maddesinde,

"(1) Tehlikeli hâlde bulunan, delil karartma tehlikesi olan, soruşturmanın amacını veya tutukevinin güvenliğini tehlikeye düşüren veya suçun tekrarına olanak verecek davranışlarda bulunan tutuklulara soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hâkim veya mahkemesince aşağıdaki tedbirler uygulanabilir:

a) Tutuklunun tek başına, sıkı bir rejim altında muhafaza edilmesi ve kaldığı odanın kamera ile izlenmesi.

b) Belirli süre ile dışarıyla ilişkisinin, ziyaretçi kabulünün ve telefon görüşmelerinin kısıtlanması.

c) Gerekiyorsa kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyici biçimde hazırlanmış özel bir odada barındırılması ve kaldığı odanın kamera ile izlenmesi.

d) Saldırganlık göstermesi hâlinde belirli süreyle kelepçelenmesi veya hareketlerinin engellenmesi.

e) Yüksek güvenlikli bir kuruma nakledilmesi.";

5- "Tutukluların yükümlülükleri" kenar başlıklı 116. maddesinde,

"(1) Bu Kanunun; yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları, hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi, kuruma alınma ve kayıt işlemleri, hükümlüler ile yakınları ve ilgililerin bilgilendirilmesi, cezayı çekme, güvenlik ve iyileştirme programına ve sağlığın korunması kurallarına uyma, bina ve eşyaların korunması, kapıların açılmaması ve temasın önlenmesi, oda ve eklentilerinde bulundurulabilecek kişisel eşyalar, arama, disiplin cezalarının niteliği ve uygulanma koşulları, kınama, bazı etkinliklere katılmaktan alıkoyma, ücret karşılığı çalışılan işten yoksun bırakma, haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakma veya kısıtlama, ziyaretçi kabulünden yoksun bırakma, hücreye koyma, çocuk hükümlüler hakkında uygulanabilecek disiplin tedbirleri ve cezaları, disiplin soruşturması, disiplin cezasını gerektiren eylemlerin tekrarı, disiplin cezalarının infazı ve kaldırılması, yönetim tarafından alınabilecek tedbirler, zorlayıcı araçların kullanılması, ödüllendirme, şikâyet ve itiraz, nakiller, disiplin nedeniyle nakil, zorunlu nedenlerle nakil, hastalık nedeniyle nakil, nakillerde alınacak tedbirler, avukat ve noterle görüşme hakkı, kültür ve sanat etkinliklerine katılma, ifade özgürlüğü, kütüphaneden yararlanma, süreli veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı, telefonla haberleşme hakkı, radyo, televizyon yayınları ile internet olanaklarından yararlanma hakkı, mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakkı, bu Kanunda sayılan günlerde dışarıdan gönderilen hediye kabul etme hakkı, din ve vicdan özgürlüğü, muayene ve tedavi istekleri, hükümlülerin beslenmesi, iyileştirme programlarının belirlenmesi, hükümlülerin sayısı ve uygulanacak güvenlik tedbirleri, eğitim programları, öğretimden yararlanma, muayene ve tedavileri, sağlık denetimi, hastaneye sevk, infazı engelleyecek hastalık hâli, kendilerine verilen yiyecek ve içecekleri reddetmeleri, ziyaret, yabancı hükümlülerin ziyaret, ziyaret ve görüşlerde uygulanacak esaslar, beden eğitimi, kütüphane ve kurslardan yararlanma konularında 9, 16, 21, 22, 26 ilâ 28, 34 ilâ 53, 55 ilâ 62, 66 ilâ 76, 78 ilâ 84 ve 86 ilâ 88 inci maddelerinde düzenlenmiş hükümlerin tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olanları tutuklular hakkında da uygulanabilir.";

6- "Hükümlülerin gruplandırılması" kenar başlıklı 24. maddesinde,

"(1) Hükümlüler;

a) İlk defa suç işleyenler, mükerrirler, itiyadî suçlular veya suç işlemeyi meslek edinenler,

b) Aklî ve bedensel durumları nedeniyle veya yaşları itibarıyla özel bir infaz rejimine tâbi tutulması gerekenler,

c) Tehlike hâli taşıyanlar,

d) Terör suçluları,

e) Suç örgütlerine veya çıkar amaçlı suç örgütlerine mensup olan suçlular,

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Gibi gruplara ayrılırlar.

(2) Hükümlüler ayrıca yaşları, hükümlülük süreleri ve suç türleri itibarıyla da gruplandırılırlar.";

7- "Hükümlünün barındırılması ve yatırılması" kenar başlıklı 63. maddesinde,

"(1) Tehlikeli hâli bulunan hükümlü ancak bir veya üç kişilik odalarda, diğer hükümlüler ise kurumun fizikî yapısı, kapasite durumu ve güvenlik gerekleri göz önüne alınarak cezaevi yönetimi tarafından belirlenecek sayıda mahkûmun kalabileceği odalarda barındırılırlar.

(2) Her hükümlüye yöresel iklime uygun nitelikte tek tip yatak ve yeterli sayıda yatak takımı verilir.

(3) Kadınların erkeklerle, hükümlülerin tutuklularla, çocukların yetişkinlerle, örgüt veya çıkar amaçlı örgüt suçluları ile terör suçlularının Kanunda sayılan hâller dışında bir araya gelmelerine ve bağlantı kurmalarına izin verilmez.

(4) Oda ve kısımlarda iklim koşulları göz önüne alınarak yeterli yer, ışık, ısınma, havalandırma ve hijyen sağlanır.";

8- "Hükümlünün mektup, faks ve telgrafları alma ve gönderme hakkı" kenar başlıklı 68. maddesinde,

"(1) Hükümlü, bu maddede belirlenen kısıtlamalar dışında, kendisine gönderilen mektup, faks ve telgrafları alma ve ücretleri kendisince karşılanmak koşuluyla, gönderme hakkına sahiptir.

(2) Hükümlü tarafından gönderilen ve kendisine gelen mektup, faks ve telgraflar; mektup okuma komisyonu bulunan kurumlarda bu komisyon, olmayanlarda kurumun en üst amirince denetlenir.

(3) Kurumun asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşüren, görevlileri hedef gösteren, terör ve çıkar amaçlı suç örgütü veya diğer suç örgütleri mensuplarının haberleşmelerine neden olan, kişi veya kuruluşları paniğe yöeltecek yalan ve yanlış bilgileri, tehdit ve hakareti içeren mektup, faks ve telgraflar hükümlüye verilmez. Hükümlü tarafından yazılmış ise gönderilmez.

(4) Hükümlü tarafından resmî makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup, faks ve telgraflar denetime tâbi değildir.";

B) Ceza infaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğü ;

1- "Tutuklama kararının yerine getirildiği kurumlar" kenar başlıklı 180. maddesinde,

(1) Tutukluluk kararları, 5275 sayılı Kanunun 111 inci maddesinde belirtilen kurumlarda yerine getirilir. Ceza infaz kurumlarının personel, görev, yetki ve sorumlulukları, kurulların oluşumu ve çalışması ile iç güvenlik hususlarıyla ilgili düzenlemeler tutukevlerinde de uygulanır.

(2) Tutuklular, hükümlülerden ayrı binalarda barındırılır. Tutuklular, bağımsız bir bina ayrılması mümkün olmadığı takdirde, kurumlarda, hükümlülerle bağlantısı olmayacak şekilde kendilerine ayrılan bölümlerde kalır. Açık kurumlar ile çocuk eğitimevlerinde tutuklu barındırılmaz.

(3) Ceza infaz kurumlarından hangilerinin tutuklulara tahsis edileceği Bakanlıkça belirlenir";

2- "Kuruma kabul ve tutukluların barındırılması" kenar başlıklı 182. maddesinde,

"(1) Tutukluların kuruma kabullerinde ve bunların kurumlarda barındırılmasında, durumlarına uygun olduğu ölçüde 5275 sayılı Kanunun 112 ve 113 üncü maddeleri uygulanır.";

3- "Tutuklulara Uygulanacak Hükümler ve Yükümlülükleri" kenar başlıklı 186. maddesinde,

"(1) Tüzüğü; 1, 4, 6, 9 ilâ 14, 22, 24 ilâ 27, 29 ilâ 31, 40 ilâ 46, 67 ilâ 73, 75 ilâ 96, 99 ilâ 108, 110 ilâ 117, 119 ilâ 132, 143 ilâ 171, 174, 176 ilâ 179, 185, 188, 189 uncu maddelerinde

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

düzenlenmiş hükümlerin tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olanları tutuklular hakkında da uygulanabilir.";

4- "Kuruma Alma ve Kayıt İşlemleri" başlıklı 67. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında,

"(4) Hükümlüler hakkında üst ve eşyası arandıktan sonra aşağıdaki işlemler yapılır:

a) Kuruma gelen her hükümlü kabul odasına alınır. Bu süre içerisinde hükümlünün kuruma uyumuna yönelik yardım yapılarak, gerekli olan bilgiler sözlü ve yazılı olarak kendisine bildirilir. Kabul odasına alınan hükümlü burada en çok üç gün kalır,

b) Kabul odasında geçen süre içerisinde cezaevi tabibi tarafından muayeneleri yapılır ve muayene sonucu sağlık fişine kaydolunur,

c) Muayene sonucunda, kurumda tedavisi mümkün olmayan veya bulaşıcı bir hastalığı veya cezasının infazına engel herhangi bir maluliyeti olduğu tespit edilenler, kurum en üst amiri tarafından derhâl Cumhuriyet başsavcılığına bildirilir,

d) Kabul odasında bulunan hükümlülerin okuma, yazma ve öğrenim durumları öğretmen tarafından belirlenir,

e) Hükümlülerin bir meslek ve sanatı olup olmadığı, var ise seviyesi, atölye şefi tarafından belirlenir,

f) Psiko-sosyal yardım servisi görevlileri tarafından hükümlüye ilişkin ilk bilgiler alınır,

g) Her hükümlünün odaya gönderilmeden önce yıkanması sağlanır,

h) Her hükümlüye kurumunda çekilmiş fotoğrafı bulunan bir 'hükümlü kimlik belgesi' verilir.

(5) Kabul odasındaki işlemler bitirildikten sonra hükümlü suç, grubuna uygun odaya yerleştirilir.";

5- "Kuruma yerleştirme" kenar başlıklı 69. maddesinde,

"(1) Hükümlülerin kuruma yerleştirilmesi, 5275 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinde belirtilen gruplandırmalara uygun olarak yapılır. Bu yerleştirmede aşağıda sayılan ilkeler uygulanır:

a) Hükümlü kadın ve erkekler, mümkün olduğu kadar ayrı kurumlarda bulundurulur. Aynı kurumda barındırılmaları zorunlu ise, kadın ve erkeklere ait bölümler birbirlerinden tamamen ayrılır,

b) Hükümlü çocuklar ve gençler öncelikli olarak kendilerine ait kurumlarda, mümkün olmadığı takdirde diğerlerinden tamamen ayrı bölümlerde barındırılır,

c) Hükümlüler, tutuklulardan ayrı kurumlarda veya tamamen ayrı bölümlerde bulundurulur,

d) Genel kolluk hizmetlerinde veya diğer kamu görevlerinde çalışmış hükümlüler, kurumların ayrı bir bölümünde barındırılır,

e) Cinsel yönelimi farklı hükümlülerin diğerlerinden ayrı odalarda kalmaları sağlanır.";

6- "Hükümlülerin gruplandırılması" kenar başlıklı 75. maddesinde,

"(1) Hükümlüler, 5275 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinde gösterilen esaslara göre gruplandırılır.

(2) Hükümlülerin gruplandırılmasına ilişkin esas ve usuller yönetmelikle gösterilir.";

7- "Hükümlünün Mektup, Faks ve Telgrafları Alma ve Gönderme Hakkı" kenar başlıklı 91. maddesinde,

"(1) Hükümlü, kendisine gönderilen mektup, faks ve telgrafları alma ve ücretleri kendince

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

karşılanmak koşuluyla, gönderme hakkına sahiptir.

(2) Hükümlü tarafından gönderilen ve kendisine gelen mektup, faks ve telgraflar; mektup okuma komisyonu bulunan kurumlarda bu komisyon, olmayanlarda kurumun en üst amirince denetlenir.

(3) Kurumun asayiş ve güvenliğini tehlikeye düşüren, görevlileri hedef gösteren, terör ve çıkar amaçlı suç örgütü veya diğer suç örgütleri mensuplarının örgütsel amaçlı olarak haberleşmelerine neden olan, kişi veya kuruluşları paniğe yönltecek yalan ve yanlış bilgileri, tehdit ve hakareti içeren mektup, faks ve telgraflar hükümlüye verilmez. Hükümlü tarafından yazılmış ise gönderilmez.

(4) Hükümlü tarafından resmî makamlara veya savunması için avukatına gönderilen mektup, faks ve telgraflar denetime tâbi değildir. Ancak, hükümlünün savunması için avukatına gönderilen mektup, faks veya telgraflar 84 üncü maddenin ikinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendinde belirtilen hâllerin gerçekleşmesi hâlinde, bu gönderiler hakkında da 84 üncü maddenin ikinci fıkrasının (c) bendinin (2) numaralı alt bendinde belirtilen esas ve usuller uygulanır.";

8- "Mektupların gönderilmesi ve gelen mektupların verilmesi" kenar başlıklı 122. maddesinde,

"(1) 91 inci maddeye göre mektup alma ve gönderme hakkı kapsamında hükümlüler tarafından yazılan mektup, faks ve telgraflar, zarfı kapatılmaksızın bu işle görevlendirilen ikinci müdür başkanlığında, idare memuru ve yüksek okul mezunu iki infaz ve koruma memuru tarafından oluşturulan mektup okuma komisyonuna iletilmek üzere güvenlik ve gözetim servisi personeline verilir. Yapılan incelemeden sonra gönderilmesinde sakınca görülmeyen mektuplar üzerine 'görüldü' kaşesi vurulur, zarf içerisine konularak kapatılır ve postaneye teslim edilir.

(2) Resmî makamlara veya savunması için avukatına gönderilenler hakkında 91 inci maddenin dördüncü fıkrası hükmü uygulanır.

(3) Hükümlülere gönderilen ve açılıp incelendikten sonra verilmesinde sakınca olmadığı anlaşılan mektup, faks ve telgraflar zarfları ile birlikte verilir.";

9- "Sakıncalı Görülen Mektuplar" kenar başlıklı 123. maddesinde,

"(1) Mektup okuma komisyonunca, mahalline gönderilmesi veya hükümlüye verilmesi sakıncalı görülen mektuplar, en geç yirmidört saat içinde disiplin kuruluna verilir. Mektubun disiplin kurulu tarafından kısmen veya tamamen sakıncalı görülmesi hâlinde, mektup aslı çizilmeden veya yok edilmeden şikâyet ve itiraz süresinin sonuna kadar muhafaza edilir. Mektubun kısmen sakıncalı görülmesi hâlinde, aslı idarede tutularak fotokopisinde sakıncalı görülen kısımlar okunmayacak şekilde çizilerek disiplin kurulu kararı ile birlikte ilgisine tebliğ edilir. Mektubun tamamının sakıncalı görülmesi hâlinde, sadece disiplin kurulu kararı tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren infaz hâkimliğine başvuru için gereken süre beklenir. Bu süre içinde infaz hâkimliğine başvurulmamış ise, disiplin kurulu kararı yerine getirilir. Infaz hâkimliğine başvurulmuş ise, infaz hâkimliği kararının tebliğinden itibaren itiraz süresi beklenir. Infaz hâkimliği kararına itiraz edilmemiş ise bu karara göre, itiraz edilmiş ise mahkemenin kararına göre işlem yapılır.

(2) Hükümlüye yapılacak tebligatta, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde infaz hâkimliğine şikâyet hakkının kullanılmaması veya infaz hâkimliği kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde ağır ceza mahkemesine itiraz edilmemesi hâlinde, disiplin kurulu kararının kesinleşerek mektubun sakıncalı görülen kısımlarının okunmayacak şekilde çizilerek verileceği veya tamamı sakıncalı görülen mektubun verilmeyeceği bildirilir.

(3) Kısmen veya tamamen sakıncalı görülen mektuplar, iç hukuk veya uluslararası hukuk yollarına başvuru yapılması durumunda kullanılmak üzere idarece saklanır.";

Hükümlerinin yer aldığı malûmlardır.

II- Bilindiği üzere, son yıllarda adalet sistemimizde reform niteliğinde köklü değişiklikler

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

yapılmıştır. Başta 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun olmak üzere bir çok kanunla, insan hak ve hürriyetlerine uygun, çağdaş ve modern düzenlemeler getirilmiş olup, bunun yanı sıra ceza infaz kurumlarının fiziksel şartlarının iyileştirilmesi için de bir çok yeni proje hayata geçirilmiştir. Yapısal ve yasal düzenlemelerin tamamlayıcısı olarak tüzük, yönetmelik ve genelgeler çıkarılmıştır. Bunlarla, mevzuat alanındaki boşluğun giderilerek kurumların bütün faaliyetlerinin standart hâle getirilmesi amaçlanmıştır.

Öte yandan, ceza infaz kurumları, ulusal ve uluslararası denetim mekanizmaları tarafından düzenli olarak haberli ve habersiz denetime tâbi tutulmaktadır. Son yıllarda ceza infaz kurumlarımızda insan hakları ihlâllerine ilişkin iddialar yok denecek kadar azalmış olup, Bakanlığımıza iletilen bu tür iddialar titizlikle takip edilerek yasal gereği yapılmaktadır.

Bu bağlamda, F tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarımız da dâhil olmak üzere bütün kurumlarımızın faaliyet ve işlemleri aşağıdaki şekilde denetlenmektedir.

a) İdarî Denetim: Adalet Bakanlığı müfettişleri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kontrolörleri ve diğer görevlileri tarafından yerine getirilen denetimdir. Ayrıca, il ve ilçe insan haklarını inceleme komisyonları da ceza infaz kurumlarımızı idarî yönden denetleyebilmektedir.

b) Adli Denetim: İnfaz hâkimliği ve itiraz hâlinde ağır ceza mahkemesince yapılan denetimdir.

c) Sivil Toplum Denetimi: Sivil toplum üyelerinden oluşan izleme kurullarınca yapılan denetimdir.

d) Parlâmento Denetimi: Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu tarafından yapılan denetimdir.

e) Uluslararası Denetim: Avrupa İşkencenin Önlemesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkencenin Önlenmesi Komitesi ceza infaz kurumlarımızı denetleyebilmektedir.

Bunların dışında, Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından sürdürülen yeniden yapılanma çalışmaları kapsamında ceza infaz kurumlarında eğitim-öğretim, sosyal-kültürel ve psiko-sosyal faaliyetlerin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi amacıyla Standartlar Sistemine geçilmiştir.

Standartlar Sistemi, ceza infaz kurumlarındaki eğitim ve iyileştirme çalışmalarının her kurum için nitelik ve sayısal olarak belirlenen esaslar çerçevesinde yapılmasını ve verimlilik esasına göre not verilerek takibini ifade etmektedir. Bu şekilde, F tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumlarında gerçekleştirilen, sohbet dâhil her türlü etkinliğin takibi, denetimi, geliştirilmesi ve varsa aksaklıklarının giderilmesi için gerekli izleme sistemi oluşturulmuştur.

Sağlanan bu gelişmeye rağmen kurumlarımızda mevzuatın yeni olmasından kaynaklanan farklı uygulamalar olabilmektedir. Bu uygulamalar sırasında hak ihlâllerine yönelik ileri sürülen iddialar da derhal soruşturulmakta ve yasal gereği yapılmaktadır.

III- Ceza infaz kurumlarında yapılan kamera kayıtları, ceza infaz kurumundan sorumlu Cumhuriyet savcısı ve ceza infaz kurumu müdürü tarafından denetlenerek keyfi uygulamalar önlenmektedir. Yapılan kayıtlar, kasetle kayıt yapılan ceza infaz kurumlarında 6 ay, dijital kayıt yapılan kurumlarda ise 1 yıl saklanmakta ve bir suç unsuru veya delil niteliği taşımadığı anlaşıldığında silinmektedir.

Kamera kayıtları, sadece suç unsuru olması veya delil özelliği taşıması hâlinde ilgili Cumhuriyet başsavcılığına ve mahkemeye verilmekte; bunun dışında başka bir kişi veya kuruma verilmemektedir.

L tipi kapalı ceza infaz kurumu projelerinde hükümlü ve tutukluların yattıkları odalar ayrı ayrı inşa edilmiş olup, bu alanlarda kamera bulunmamaktadır. Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların yirmidört saat kamerayla denetlenmesi söz konusu olmayıp, sadece hükümlü ve tutuklular tarafından ortak ve aynı anda kullanılan alanlar kamera ile kaydedilmekte; bunun dışındaki kişisel kullanım alanları (tuvalet, banyo ve yatak odaları) kamera ile

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

görüntülenmemektedir.

Toplu olarak yaşanan bir kurumda ortak kullanım alanlarının kamera ile görüntülenmesi, kurum personeli ile hükümlü ve tutukluların güvenliği, maruz kalabilecekleri insanlık dışı muamelelerin önlenmesi ve insan hakları ihlallerinin önüne geçilmesi açısından önemlidir. Ortak kullanım alanlarında yapılan kamera kayıtları kişinin özel yaşam alanının kısıtlanmamasının güvencesidir. Çünkü bir arada yaşayan hükümlü ve tutuklular, kendi aralarında ayrımcılık yaparak bazı hükümlü ve tutukluların kişisel yaşam alanlarının sınırlandırılmasına neden olabilmektedir. Hükümlü ve tutuklular arasında meydana gelebilecek şiddet uygulamalarının önlenmesinde, erken müdahalesinde ve olayın tespitinde kamera görüntülerinden faydalanılmaktadır. Böylece, bir yandan insanların en temel haklarından olan yaşama ve güvenlik hakkı, toplu yaşamayı gerektiren bu kurumlarda daha modern donanımlarla sağlanmakta; diğer yandan da hükümlü ve tutukluların kullandıkları tuvalet, banyo ve yataklar, kameraların görüntü alanı dışında bırakılarak özel yaşamın gizliliği ihlâl edilmeden güvenli bir şekilde yaşatılmaya çalışılmaktadır.

IV- Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular hakkında, başta 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun olmak üzere ilgili tüzük, yönetmelik ve genelge hükümlerine göre işlem yapıldığı;

Soru önergesinde adı geçen tutuklunun, yukarıda açıklanan hükümler çerçevesinde, kabul odasına alındığı; kuruma uyumuna yönelik yardım yapılarak gerekli bilgilerin sözlü ve yazılı olarak kendisine bildirildiği; daha sonra üç kişilik odaya yerleştirildiği;

Gruplandırma işleminin yapılmasından sonra iki tutuklu ile bir arada barındırıldığı; kurumda kalan diğer tutuklu ve hükümlüler gibi havalandırma bahçesinden yararlandığı; dilekçeyle istekte bulunması halinde sosyal ve kültürel aktivitelerden faydalandırıldığı;

Anılan tutukluya ait, gönderilmeyen ya da mektup okuma komisyonunca sakıncalı bulunup disiplin kuruluna havale edilen mektup, faks veya telgraf bulunmadığı,

Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden anlaşılmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan